

AGUH

**Yatan Hastalarda Kortikosteroid Kullanım
Oranları ve Bu Hasta Grubunda Gözden
Kaçan Kronik Hepatit B Profilaksisi:
Çok Merkezli Nokta Prevalansı Çalışması**

13-16 MART 2023

**ULUSLARARASI TÜRK KLİNİK MİKROBİYOLOJİ VE
İNFEKSİYON HASTALIKLARI KONGRESİ**

GLORIA GOLF RESORT BELEK / ANTALYA

KATILIMCILAR

Yusuf Arslan¹, Fatma Yekta Ürkmez Korkmaz², Serhat Atalar³, Arzu Şenol⁴, Büşra Tanır⁴, Mustafa Serhat Şahinoğlu⁵, Esra Gürbüz⁶, Mustafa Deniz⁶, Yusuf Özkaraman⁶, Taliha Karakök⁷, Işıl Deniz Alıracı⁸, Yeşim Uygun Kızmaz⁹, Eda Alp Göker¹⁰, Dilber Gülsüm Özmen¹⁰, Lamiya Mammadzada¹⁰, Barış Manavlı¹¹, Zekiye Hakseven Karaduman¹², Ali İrfan Baran¹², Pınar Karabulut¹³, Çiğdem Mermutluoğlu¹³, Fethiye Akgül¹, Yeliz Çiçek¹⁴, İlkay Nur Can¹⁵, Deniz Altındağ¹⁶, Yelda Öğütmen¹⁷, Riyad Boran¹⁸, Serhat Karaayvaz¹⁹, Elif Agüloğlu Bali²⁰, Saniye Karakoç²¹, Hüseyin Mete²¹, Mehmet Çelik²², Mehmet Reşat Ceylan²², Serap Şimşek Yavuz¹⁰, **Neşe Demirtürk**¹¹

MERKEZLER

- **¹Batman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Batman**
- ²Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Kırıkkale
- ³Ordu Devlet Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Ordu
- ⁴Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Elâzığ
- ⁵Manisa Şehir Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Manisa
- ⁶Van Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Van
- ⁷Fatsa Devlet Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Ordu
- ⁸Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çanakkale
- ⁹Koşuyolu Yüksek İhtisas Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, İstanbul
- ¹⁰İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul
- ¹¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Afyonkarahisar
- ¹²Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Van
- ¹³Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Diyarbakır
- ¹⁴Bingöl Devlet Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Bingöl
- ¹⁵Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Şanlıurfa
- ¹⁶Cizre Devlet Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Şırnak
- ¹⁷Midyat Devlet Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Mardin
- ¹⁸Bitlis Devlet Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Bitlis
- ¹⁹Ezine Devlet Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Çanakkale
- ²⁰Kızıltepe Devlet Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Mardin
- ²¹Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Diyarbakır
- ²²Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Şanlıurfa

GİRİŞ ve AMAÇ

- Kortikosteroid (KS) grubu ilaçlar faydaları gibi olası yan etkileri ile de dikkat çekmektedir
- Günde 5 mg prednizolon veya eşdeğerinden daha düşük KS kullanan hastalarda yan etkiler minimaldir.
- KS dozunun, 10-15 mg/gün prednizolon eşdeğerini aşması durumunda yan etkiler artmaya başlamaktadır

GİRİŞ ve AMAÇ

- 2-4 haftadan uzun süreli ve 20 mg prednizolon eşdeğerini aşan KS tedavilerinde KHBV reaktivasyon riskinin belirgin arttığı bildirilmiştir
- Bu çalışmadaki amacımız KS kullanım oranlarına dikkat çekip gözden kaçan KHBV taramalarının önemine vurgu yapmaktır.

YÖNTEM

- Çalışmanın etik onayı BEAH'den alındı.
- Belirlenen ortak bir tarihte katılım sağlayan hastanelerde yatan hastalar nokta prevalansı yöntemi ile değerlendirildi.
- Hastaların almakta olduğu tedaviler incelendi ve KS kullanımı olan hastalar tespit edildi.
- Bu hastaların KHBV tarama bilgileri hasta dosyalarından ve hastane veri tabanından elde edildi.
- KS kullanım oranları, kullanım nedenleri ve tarama oranları belirlendi.

BULGULAR

- Toplam yatan olgu sayısı (>18 yaş) 6818 iken bunların 725'inde (%10,6) KS kullanımı vardı
- KS alan olguların yaş ortalaması 62,3 yıl iken 419'u (%57,8) erkekti
- Tüm vakalar içinde 318'inin (%43,9) KS verildiği dönemde bir HBV tarama bilgisi vardı.
- Bunların 131'inde (%18,1) taramaların uygun olduğu saptandı.
- Taraması olanların 57'sinde (%7,9) infeksiyon hastalıklarına veya gastroenterolojiye konsültasyon yapıldığı ve 9'una (%1,2) KHBV profilaksisi başlandığı saptandı.
- **Toplam 15 (%2,1) vakada KHBV vardı (ikisi tedavi alıyormuş, 4'üne profilaksi başlanmış)**

BULGULAR

- Vakaların 66'sı (%9,1) **4 hafta veya daha uzun** süredir KS almaktaydı ve bunların da 27'sinde ek immunsupresif ajan kullanımı vardı.
- Uzun süreli KS kullanımının, oransal olarak, en sık nedenleri **organ nakli, romatolojik hastalıklar, solunum sistemi hastalıkları** ve malignite idi.
- **3 aydan fazla** süredir KS alan 34 (%4,7) hasta vardı ve bunların sadece 10'unda (%29) düzenli aralıklarla HBV serolojisi bakılmıştı.

BULGULAR

- KS kullanımı incelendiğinde kHBV reaktivasyonu açısından **6 (%0,8) vakanın yüksek, 8 (%1,1) vakanın orta, 35 (%4,8) vakanın düşük** risk taşıdığı saptandı.
- **115 vakada (% 15,9)** vakada ise reaktivasyon riski yoktu.
- **561 (%77,4)** vakada ise yetersiz tetkik istenmesi veya tarama yapılmamış olması nedeniyle risk grubu belirlenemedi.
  - %56.1 hiç tetkik istenmemiştir.
  - %21.3 eksik tetkik istenmesi (Özellikle anti-HbC istenmemiş olması)

BULGULAR

Klinik birimlere göre
kortikosteroid kullanım
oranları

SERVİS ADI	>=18 yaş yatan hasta sayısı	KS kullanan hasta sayısı (%)
Göğüs Hastalıkları	527	251 (%47,6)
Romatoloji	32	13 (%40,6)
Organ Nakil Ünitesi	39	15 (%38,5)
Dermatoloji	36	8 (%22,2)
Onkoloji	166	33 (%19,9)
Beyin Cerrahi	218	33 (%15,1)
Genel Yoğun Bakım Ü.	915	133 (%14,5)
Genel Dahiliye	450	52 (%11,6)
İnfeksiyon Hastalıkları	171	19 (%11,1)
Nefroloji	128	12 (%9,4)
Nöroloji	227	18 (%7,9)
Hematoloji	178	14 (%7,9)
Palyatif	167	12 (%7,2)
Plastik Cerrahi	114	7 (%6,1)
Gastroenteroloji	89	5 (%5,6)
Kalp Damar ve Göğüs C.	281	14 (%5,0)
Kulak Burun Boğaz	163	8 (%4,9)
Üroloji	229	11 (%4,8)
Endokrinoloji	64	3 (%4,7)
Kardiyoloji	180	8 (%4,4)
FTR	449	17 (%3,8)
Göz Hastalıkları	249	8 (%3,2)
Ortopedi	523	13 (%2,5)
Genel Cerrahi	629	12 (%1,9)
Kadın Doğum H.	476	4 (%0,8)
*Diğer	118	2 (%1,7)
Toplam	6818	725 (%10,6)

KOAH
mevsimi?

*Psikiyatri servisi, su altı hekimliği ve hiperbarik tıp servisi, algoloji servisi

Not: Sıralama Kortikosteroid kullanım yüzdesine göre çoktan aza doğru yapılmıştır

BULGULAR

Kortikosteroid kullanan hastaların demografik, ilaç ve tarama bilgileri

Servis tipi	N (%)
Dahili Servisler	471 (%65,0)
Cerrahi Servisler	113 (%15,6)
Yoğun Bakım Üniteleri	141 (%19,4)
Yaş (Ortalama yıl)	62.3
Cinsiyet	N (%)
Kadın	306 (%42,2)
Erkek	419 (%57,8)
Kortikosteroid kullanım süresi	N (%)
1 hafta ve daha az	485 (%66,9)
1-2 hafta	114 (%15,7)
2-4 hafta	60 (%8,3)
4 hafta 1yıl	41 (%5,7)
>1 yıl	25 (%3,4)
Kronik Hepatit B varlığı	N (%)
Yok	540 (%74,5)
Var	15 (%2,1)
Bilinmiyor	170 (%23,4)
Tarama varlığı*	N (%)
Var	318 (%43,9)
Yok	407 (%56,1)
Uygun tarama varlığı**	N (%)
Var	131 (%41,2)
Yok	189 (%58,8)
Kortikosteroid kullanımına bağlı kronik hepatit B reaktivasyon risk grubu	N (%)
Risk yok	115 (%15,9)
Düşük	35 (%4,8)
Orta	8 (%1,1)
Yüksek	6 (%0,8)
Bilinmiyor	561 (%77,4)

*Tarama varlığı: Kortikosteroid başlandığı dönemde kronik hepatit B'ye yönelik elisa tetkiklerinin olması.

**Uygun tarama varlığı: Taraması yapılanlarda (N:318) Hem HBsAg hem Anti-HBcIgG'nin beraber istenmesi.

BULGULAR

Kortikosteroid kullanım nedenleri

Kullanım Nedeni	N (%)
Solunum Sistemi Hastalıkları	419 (%57,8)
Malignite	45 (%6,2)
Postop-Travma-Antiödem	45 (%6,2)
Romatolojik Hastalıklar	43 (%5,9)
Nörolojik Hastalıklar	36 (%5,0)
Organ Nakli	23 (%3,2)
Hematolojik Hastalıklar	19 (%2,6)
Sepsis ve İnfeksiyonlar	13 (%1,8)
Alerji-Anafilaksi	2 (0,3)
Diğer	45 (%6,2)
Bilinmiyor	35 (%4,8)
TOPLAM	725 (%100)

BULGULAR

**1 aydan fazla süredir
kortikosteroid alan olguların
özellikleri**

Toplam olgu sayısı (N)	66
Yaş (ortalama yıl)	59,3
Cinsiyet	N (%)
Erkek	31 (%47)
Kadın	35 (%53)
Kortikosteroid verilme nedeni	N (%)
Organ Nakli	15 (%22,7)
Romatolojik nedenler	14 (%21,2)
Solunum Sistemi	10 (%15,2)
Malignite	8 (%12,1)
Diğer	19 (%28,8)
Ek immunsupresif ilaç kullanımı	N (%)
Var	27 (%40,9)
Yok	39 (%59,1)
Kortikosteroid dozu	N (%)
<10 mg	21 (%31,9)
10-20 mg	13 (%19,7)
>20 mg	32 (%48,5)
Kortikosteroid kullanım süresi	N (%)
4 hafta-1 yıl	41 (%62,1)
>1 yıl	25 (%37,9)
Tarama yapılmış mı*	N (%)
Evet	50 (%75,8)
Hayır	16 (%24,2)
Uygun Tarama yapılmış mı**	N (%)
Evet	34 (%68,0)
Hayır	16 (%31,0)
KHBV reaktivasyon riski	N (%)
Yok	27 (%40,9)
Düşük	5 (%7,6)
Orta	2 (%3,0)
Yüksek	4 (%6,1)
Belirlenemedi***	28 (%42,4)
Konsültasyon**** var mı?	N (%)
Evet	16 (%24,2)
Hayır	50 (%75,8)
Profilaksi başlanmış mı?	N (%)
Evet	3 (%4,5)
Hayır	63 (%94,5)

*Tarama varlığı: Kortikosteroid başlandığı dönemde kronik hepatit B'ye yönelik elisa tetkiklerinin olması.

**Uygun tarama varlığı: Hem HBsAg hem Anti-HBcIgG'nin beraber istenmesi.

***KS başlandığı dönemde veya eski tetkiklerinde HBsAg ve HBcIgG tetkiklerinin ikisinin de olmaması durumu

****Infeksiyon hastalıkları veya gastroenteroloji uzmanına KHBV tarama ihtiyacı açısından danışılması

TARTIŐMA ve SONUÇ

- KS grubu ilaçlar hemen hemen tüm branŐlar tarafından birçok hasta grubuna reçete edilmektedir.
- Bu ilaçlar birçok hastada net endikasyon belirtilmeden dahi kullanılabilir.
- Ayaktan takip edilen hastaların %0,9'unda KS kullanımı tespit edilmiş ve en sık kullanım nedeni ise kronik obstrüktif akciğer hastalığının başını çektiği solunum sistemi hastalıkları olarak saptanmıştır.

TARTIŐMA ve SONUÇ

- ÇalıŐmamızda da benzer bir durum vardı.
- Yatan hastalarda KS kullanımına değinen çalıŐmalar sınırlıdır.
- ÇalıŐmamız literatürdeki bu eksikliğe dikkat çekmektedir.
- Yüksek KS kullanım oranları ve KHBV profilaksisi açısından yetersiz tarama oranları dikkat çekicidir.

AGUH

TEŞEKKÜRLER

13-16 MART 2023

ULUSLARARASI TÜRK KLİNİK MİKROBİYOLOJİ VE İNFEKSİYON HASTALIKLARI KONGRESİ

GLORIA GOLF RESORT BELEK / ANTALYA